

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Přísllovečné určení příčiny v současné francouzštině: popis, postavení, funkce a srovnání s češtinou

Diplomantka: Bc. Kristina Bešťáková

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

Rozsah: 180 stran vč. bibliografie a vlastních příloh

Předkládaná diplomová práce je příspěvkem ke kontrastivnímu studiu češtiny a francouzštiny, zpracovaným empiricky pomocí paralelního korpusu Intercorp. Cílem bylo identifikovat vybrané typy francouzských přísllovečných určení příčiny, excerpovat jejich výskyty v korpusu a zkoumat příslušné české ekvivalenty, zejména z hlediska jejich pozice a funkce v rámci výpovědi.

V úvodních teoreticky zaměřených pasážích autorka nejprve vymezila pojem kauzality (kap. 1) a poté se soustředila na vymezení přísllovečného určení (PU) příčiny v jazykovědném popisu francouzštiny a češtiny (kap. 2.). Z českých pramenů si vybrala *Skladbu češtiny* (Grepel-Karlík) a akademickou *Mluvnici češtiny* (Daneš-Grepel-Hlavsa), tedy zdroje relativně konvergentní. Ve francouzské části je zdrojů více a jsou diverzifikovanější i po teoretické stránce. Fundovaná je kapitola třetí, kde autorka vymezuje příčinu, její syntaktické vyjádření vůči důvodu, všímá si souvislosti mezi postavením PUP a aktuálním členěním a ukazuje rozdíl mezi intrapredikativním a extrapredikativním vyjádřením příčiny. Zde najdeme také několik nepřesností resp. diskutabilních závěrů, které by bylo vhodné uvést na pravou míru u obhajoby:

- a) Autorka správně uvádí, že *valenční* vs. *nevalenční* funkce PU není totéž, jako postavení *intrapredikativní* vs. *extrapredikativní*. Otázkou podle mne je, nakolik se dá o valenčním zapojení uvažovat u přísllovečného určení příčiny (PUP). Autorka na s. 43 o valenčním PUP hovoří s odkazem na *Skladbu češtiny*, ale pod uvedeným odkazem jsem takovou informaci nedohledal: Grepel s Karlíkem v dané publikaci naopak řadí PUP mezi cirkumstanty. Příklad, který autorka uvádí na s. 43 (*Eva čte kvůli bratrovi*), také valenční zapojení PUP nedokládá – PUP zde není ani obligatorní, ani řízené predikátem, a nakonec ani intuitivně se mi nezdá, že by bylo možné je chápat jako součástí intenčního pole predikátu.
- b) Pasáže o subjektivním slovosledu (s. 42-43) jsou poněkud zjednodušené – autorka zde zejména neodlišuje dislokaci tématu doleva od vytýkácké konstrukce *c'est...que*, která také přesouvá daný člen doleva, ale zároveň ho rématizuje.

Analytická část práce je provedena na francouzsko-české části korpusu Intercorp. Z metodologického hlediska by bylo žádoucí, aby autorka upřesnila výběr textů – zda jsou zahrnuty všechny texty pro danou jazykovou kombinaci, nebo je výběr omezen s ohledem na jazyk originálu. Diplomantka také uvádí (s. 50), že Intercorp obsahuje převážně texty beletristické, ale z jejích analýz nakonec vyplývá, že hledané příčinné výrazy mají mnohem vyšší výskyt v jiných typech textů (s. 168). Přesnější popis složení korpusu by, myslím, byl na místě.

Do rešerše je zahrnuto celkem deset francouzských příčinných výrazů (s. 50), u nichž diplomantka postupně excerpovala vzorky užití v různých pozicích ve větě. Pečlivě přitom formulovala vyhledávací CQL dotazy a byla si vědoma metodologických omezení, která práce s korpusem přináší. Analýzy jsou provedeny velmi pečlivě a rozsah prozkoumaného

materiálu je úctyhodný. Přehledné výstupy najdeme v tabulkách na s. 158-165. K práci s materiálem bych měl jen několik drobnějších poznámek:

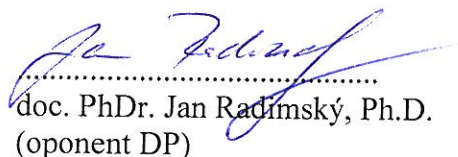
- a) Při prezentaci iniciální pozice příčinných výrazů by bylo vhodné oddělovat zvlášť iniciální pozici ve vytýkacích konstrukcích, které jsou rematizační.
- b) Analýza substantiv za příčinnými výrazy, kde diplomantka odlišuje konkréta a abstrakta, je mimořádně zajímavá. Dal by se výskyt konkrét, resp. abstrakt v dané pozici nějak blíže vysvětlit? Pro tyto účely bych navrhol vést dělicí linii spíše po ose jména dějová (tj. v širokém smyslu, predikativní) vs. jména nedějová, neboť pojmy jako *ekonomika*, *věda*, *umění* (s. 68) jsou sice abstraktní, ale zároveň nedějová (nepredikativní).
- c) S ohledem na kontrastivní studium jsou velmi zajímavé jednotlivé typy příčin uvedené v tab. 39 (s. 161 a násl.). Je myslím škoda, že autorka nekonfrontovala dané významy jednotlivých francouzských příčinných výrazů s českými ekvivalenty.

S ohledem na rozsah práce a množství prozkoumaného materiálu je však zřejmé, že uvedené připomínky je nutno chápat jen jako podněty do diskuse.

Po formální stránce práce odpovídá požadavkům, překlepy a formulační nejistoty jsou řídké (zvláštní je užití termínů *téma* a *réma* jako feminin, resp. kolísání pravopisu i/y ve shodě přísudku s podmínětem reprezentovaným autorským plurálem – viz např. s. 51).

Závěr:

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **výbornou**.

.....
doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.
(oponent DP)

V Českých Budějovicích, dne 15. ledna 2015